

Prepričana sedaj, da ju je bajtar okanil, gresta k njemu po svoje dnarje. Bajtar ju že od deleč priti vidi, reče berž ženi: „Prinesi hitro bel pert, da se pokrijem ž njim in se vležem na klop, kakor da bi bil merlič. Ko stopita moža v izbo, se tijoči in reci, da sem umerl“. Kupca pri-deta; tirjata svoje dnarje od žene, ktera pa za-njenič vediti noče, in v eno mer le po možu žaluje. Zdaj reče eden: „Ako je ravno mertev, mu čem vendar zavoljo njegovih ne-sramnih laži v usta pljuniti“. V tem stopi k njemu, mu po-tegne pert raz lica pa se nagne, da bi mu v usta pljunil. Merlič pa ga mahoma z zobmi za nos popade in ga ne izpusti na nobeno vižo. Ko njegov prijatelj to vidi, jo po-briše hitro iz izbe rekoč: „Pusti mertve pri miru!“ Popa-deni pa kriči kar more, kliče ženo na pomoč in ji obeta še tri sto forintov, ako ga reši iz zaderge merliča. Žena potegne kupcu možnjo iz žepa, si odšteje obljubljeni dnar, stopi k mertvecu in ga z razumljivimi besedami tolaži, naj se usmili nesrečnega moža, kateri dvakrat osleparjen, pa vendar vesel, da je še celi nos iz precepa dobil, je hitro peté pobral in pobegnil. T.

Slovanski popotnik.

* 3. del (Formenlehre) velike vseslavenske slovnice Miklošičeve je prišel te dni (pred 2. zvezkom) na svetlo. Ni treba nam praviti, da je tudi ta del izversten, in da dela slavnemu pisatelju kakor prvi veliko čast in slavo. Pro-daja se po 7 fl. kakor prvi.

* V našem cesarstvu izhaja letos 37 slavenskih časnikov; česko-moravsko-slavenskih 16: Blahovest, Cyrill a Method, Hlas katol. Jednoty, Katol. Noviny, Moravsky Národní List, Pražské No-viny, Slovenské Noviny, Časopis Musea česk., Živa, Památky archeologické, Lumir, Škola a Život, Zlate Klasy, Včelka, Hospodářské No-viny, Přítel Zvířat; — horvaško-dalmatinskih 5: Ka-tol. Zagreb. List, Narodne Novine, Neven, Go-spodarski list, Glasnik Dalmatinski; — sloven-skih 3: Novice, Slov. Prijatelj, Zgodnja Danica; — serbskih 3: Srbsky Dnevnik, Svetovid, Ratar; — poljskih 6: Czas, Gazeta Lwowska, Przyjacieł domowy, Gwiazda Cieszyńska, Tygodnik, Roz-prawi c. k. gal. towar. gospodar.; — rusinskih 4: Vestnik, Semejnaja Biblioteka, Cerkovnaja Gazeta, Zorja Galicka. — Velika večina je začela iz-hajati od leta 1848. Naj stareji slovanski časniki so: Gazeta Lwowska (izhaja že 46 let), Pražske No-viny, Časopis českého musea (izhajajo že 30 let), Narodne Novine v Zagrebu (22 let), Novice v Lju-bljani (14 let.) (Slov. Nov.)

* Da je slavni rusovski car Peter Véliki tesarskega rokodelstva se učil, je občno znano; malo znano pa je staro pismo, ki ga je v spričo tega tesarski mojster Pool v Amsterdamu na Holandskem 15. jan. 1698 mu spisal. To v holandskem jeziku pisano svedočbo je holandsk časnik ne-davnej razglasil; glasí se takole: „Jez zdolej podpisani Gerrit Claesz. Pool. Mr., ladijni tesar oktroirane izhodno-indiške kompanije v Amsterdamu poterjujem s tem pismom, da je Peter Migajlov (pridružen poslanstvu veliko-moškovitskemu, namreč tistim osebam, ki so tukaj v Amster-damu na izhodno-indiški ladjenici od 30. aug. 1697 do 15. jan. 1698 bivali in pod našim vodstvom tesarili) se vès čas svojega tukajšnjega žlahnega stanovanja kot priden in iz-versten tesar obnašal v vsih delih, ki se spodobijo verlemu tesarju, in da je fregato „Peter in Paul“ imenovano, čez 100 čevljev dolgo, od konca do kraja izdelovati pomagal; tudi v ladijni stavbi in risarstvu je popolnoma podučen in sicer tako, da žlahni gospod vse to tako razume, kolikor je le mogoče. V spričo resnice sem to pismo s svojo roko podpisal. — Tako dano v Amsterdamu v našem navadnem

stanovanji na izhodno-indiški ladjenici 15. jan. v letu našega Gospoda 1698. Gerrit Claesz. Pool, ladijar. tesar s. r.

* „Slovanski popotnik“ ni tak enostranec, da bi ne imel oči in ušes tudi za druge jezike in zadeve. Radosten je v časniku A. A. Z. bral pisma učenega jezikoslovca Wolfganga Mencil-a zastran nemškega pravo-pisa; naj podá tedaj kakošno drobtinico iz teh pisem tudi našim bralcem. W. Mencil je nasprotnik tistih, ki hočejo nemški pravopis spet ukleniti v vojnice prvotne prepro-ste pisave, ki je pred znajdbo bukvtiskarstva navadna bila. Močno se poganja za pisavo dvojnih samoglasnikov (Verdoppelung der Selbstlaute), ker pravi, da nemški jezik ima še mnogo postav, ktere ne stojé še v nobeni slovnici. Tù sem spada podvojanje samoglasnikov v besedah, ki po-sebno zaznamujejo zapopadke velikega prostora, veli-čine in množine. Zato — pravi — se piše Heer (ar-mada) z dvema e, ker veliko množino pomeni, Herr (gospod) pa le z enim, Heerde tudi z dvema e, Hirt pa le s kratkim i. Piše se Statt, Stätte, Stadt z enim a, Staat (država) pa, kot naj obširniši zapopadek, z dvema; leer se piše z dvema e, ker pomeni obširen pro-stor. Kakor Francozi bi tudi mi mogli Sall pisati, pa pi-šemo Saal, zaznamovaje s tem veliko sobo. Ako nemška beseda Me er izvira od latinske mare, bi smeli pisati Mär, al duh nemškega jezika vелеva pisati Meer, da se zazna-muje s tem velikost in množina vode. Zatega voljo tudi pišemo Haar, Waare, Beere, Schnee, See. Tam pa, kjer se ima samoglasnik zategnjen (lang) izgovarjati, pa beseda ne zaznamuje gori imenovane veličine ali množine, se mu pristavi h. Ojstro govori Mencil zoper samo-oblastno obnašanje nekterih šolnikov o zadevah pravo-pisa ter pravi: ne samo šolnikom gré, jezikoslovne postave dajati temuč tudi pesnikom, govornikom, časnikarjem, advo-katom, bukvarjem, sploh vsim tistim, ki imajo z besedo in pisanjem vsak dan v javnem življenji opraviti. — Vse to nam pričuje, da tudi v nemškem jeziku še niso na koncu jezikoslovnih pravn.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Siska. (W. G.) Še zmiraj se ni nič žita naročilo za mornarstvo; še zmiraj ni (že dolgo pričakovanega) kupca iz Krima; na Dunaji žitna cena pada; kiblja (2 vagána) koruze veljá v Banatu 3 gold., v Terstu pa stár 4 gold., — vse to skupaj tare našo žitno kupčijo, in berž ko ne še dolgo ne bo bolje ž njo. Kakor se sedaj kaže, ne bo drugač, da bo cena še bolj padla, in težko bi bilo reči, kdaj da bo konec zadrege. Zraven tega se pa vendar še pri vsi ti nizki ceni ne more žita na debelo spe-čati, deržati ga pa delj časa, blizo do žetve, pa spet ne kaže, ker zlasti pšenica, pa tudi drugo žito, ki sedaj v ma-gacinih kupoma leží, ni take sorte, da bi se ž njim predolgo kupca čakati smelo. Pri koruzi je pa še to, da je lanska dosti lepša od predlanske; kakor hitro se bo tedaj lanske več vkup zvozilo (in to bo v kratkem), bo ta predlansko v ceni in lepšem blagu zlo tlačila. Čeravno nikakor ni mi-sliti, da bo žitna cena tako na nizko prišla kakor je bila v letu 1830 in potem naprej do 1848. leta, je vendar skor gotovo, če mir dobimo in če se naše dnarne zadeve stano-vitno na bolje obernejo, da pšenica in koruza dolgo dolgo časa ne bote več tiste cene dosegle, ktera jima je bila v tem času, že tako rekoč, stanovitna, namreč za pše-nico po 7 gold. in pol do 8 gold., za koruzo po 4 gold. in pol do 5 gold. Če se v Terstu stár koruze prodaja po 4 gold., je to toliko, kot da bi bil tukaj estraj. vagán po 1 fl. 50 kr., in čeravno se je dosihmal po ti ceni tukaj še nič prodalo ni, bomo vendar prišli tudi mi na to ceno, ako teržaška tako ostane. Kiblja koruze se v Banatu sedaj kupuje po 3 gold.; vagán tedaj po ti ceni — z vožnino in družimi stroški vred — pride le na 1 fl. 54 kr.; zraven tega je pa še blago lepše kakor je staro bilo. V taci h okoljshinah ni

misli, da bo cena kaj poskočila. Če bo pa še letošnja letina dobra, kakor je iz vsega podoba, — če bojo parobrodi (Dampfschiffe), kakor se tudi kaže, letos več žita dovažali, in če pot iz Moldave in Valahije kakor tudi luke črnega morja ostanejo Terstu odperete, bo v Sisku žito v pol leta Bog vé kakošno ceno še dobilo. Tudi iz Karlovca se ravno taka sliši. Parobrodi so začeli že poredoma svojo pot; vreme je lepo, pomladansko; voda za ladije prav dobra.

Iz Reke 5. marca. B. — Roparje, ki so 12. dan p. m. med Delnicami in Škradom poštni voz napadli, so ujeli, in že sedijo v tukajšnjem zaporu. Od onega časa spremljata poštni voz zmiraj dva vojaka.

Iz Celja 4. marca. Nekdanji posestnik novoceljske grajsine J. L. H. je 2. dan t. m. tukaj umerl v zaporu, v katerem je bil poldrugo leto zavolj mnogoterih goljufij zapert. — Tukajšni protestantje, katerih je blizu 200, so kupili neko staro zapušeno katoliško cerkev ter si bojo iz nje za-se novo cerkev zidali.

Iz Bistrice na Notraju. 4. sušca. Danes je za našo okolico v resnici prav žalosten dan. Šest duhovnov, šolska mladost in neizrečeno veliko ljudstva iz vsih stanov je našega ljubljenelega zdravnika Andreja Valentinčič-a k večnemu pokoju spremilo. Po dolgi in hudi bolezni, ki ga je ob koleri zavolj prevelicega truda napadati začela, je v nedeljo zjutrej mirno v Gospodu zaspal. Od vsih, ki so ga poznali, je bil resnično ljubljen, ker ni le bolnike s posebno umetnostjo temuč tudi s priljudnim obnašanjem, prijazno besedo in usmiljenim sercom tudi reveže tolažiti in jim v potrebah pomagati vselej pripravljen bil. Naj v miru počiva!

Novičar iz raznih krajev.

Precej dolgo je že, kar je veliki dunajski banki dovoljeno bilo napraviti zastavnico (Hypothekenbank), ktera bo posojevala dnar na zemljiša, hiše itd. Zdaj se sliši, da bo ta posojilnica v kratkem se začela, in da je namen dnarstvenega ministerstva, naj bi se po vsih poglavnih mestih cesarstva podružnice ustanovile, pri katerih bi mogel brez posebnih pretežnost tudi kmet in vsaki mali posestnik dnarja na pösodo dobivati. — Cesar so zagrebškega velikega škofa Jurja Haulika žl. Varalyaskega za kroninega kardinala izvolili. Ker bi ne utegnil vsak vediti, kaj je kronin kardinal (Kron-Kardinal) povemo, da kronini kardinali, ktere voliti imajo katoliški vladarji pravico, imajo s tistimi, ki so od sv. očeta papeža izvoljeni, v vsem edino čast in veljavo, pri volitvi papeža pa verh tega še namestujejo svojega cesarja ali kralja. — Nadavek (ažio) srebernega dnarja je že tako padel, da meničarji ga ne plačujejo več, — po tem takem bi se smelo pričakovati, da bojo sreberne dvajsetice spet na beli dan prišle. — 3. dan t. m. se je začel deržavni zbor v Parizu. Naši braveci vejo, da so nekteri časniki za terdno vediti hotli, da bo cesar Napoleon ta dan v začetnem svojem govoru oklical mir. To pa se ni zgodilo, in se tudi ni móglo zgoditi, ker v 3 zborih poslanci niso mogli tako važne reči dognati. Napoleon je v vojskinih zadevah le tole rekel: „Cesarja rusovskega, naslednika okoljšin, katerim on ni vzrok bil, navdaja iskrena želja konec storiti kervavi bitvi. Resno je sprejel predloge za mirno spravo, ki mu jih je izročila Austrija. Da je to storil, ko je bilo vojni časti že zadosteno, je počastil samega sebe, da se je udal od Europe izgovorjeni besedi. Danes so v Parizu zbrani pooblastenci vsih vlad, ktere so v vojski ali sicer v zavezi zapopadene, da bojo razsodili pravdo. Duh zmernosti in pravice, kateri vse navdaja, nam obeta dober konec; dokler pa ne bo sklep zbora, kterege z dostojnostjo pričakujemo, bomo pripravljeni za vse, kar mora biti: ali da bomo iznova potegnili za meč, ali da bomo prijazno podali roko tistemu, s katerim smo se pošteno vojskovali. Naj se zgodí to ali uno, naša misel naj

vedno bode pomnoženje moči in blagostanja francozkega. Zategnimo, če je moč, še bolj véz edinosti s tisto vlado, ktera se z nami deli v čast, pa tudi v žertvo, ki nama je je vojska naklonila. V ti za osodo sveta tako velikovažni dóbi pa stavimo svoje upanje na Boga, da bi naše prizadeve vedno vodil v prid človečanstva in omike ljudstev“. Iz tega govora se vidi, da ni še mir gotov, da pa tudi upanja do mirne sprave ni poderl. To pa, kar je zadnjič časniki „Indep. belg.“ zastran tretje seje povedal, je čisto izmišljena novica bila. Nihče ne vé še nič, kaj se v zboru godí; zato tudi nobeden nič gotovega povedati ne more; razun tega, kar je vladni časniki oznanil, da do konca tega mesca je vojska ustavljena. To tudi pa se vé, da je francozki minister Valevski kot predsednik zbora, začel zbor s slovesnim ogovorom, na kterege je rusovski poslanec Orlov odgovoril med drugimi z besedami, ktere so po vsem Parizu znane, namreč: „Utegne se od Rusije terjati, naj si dá odrezati roke in noge; čez to se zamoremo še pogovoriti; o tem pa, naj bi si Rusija sama odrezala čast svojo, o tem se nikdar ne bomo pogajali“. — Tudi rusovskim časnikom je vlada zapovedala molčati vojskinih zadevah, dokler zbor v Parizu terpi, da se delo za mirno spravo ne moti. Priprave za vojsko in uterjevanje terdnjav pa grejo kakor na Francozkem in Angležkem tudi tu neprenehoma svojo pot naprej. — Novejše pošte iz Carigrada so prinesle patent (hattišerif), v katerem sultan podeluje kristijanom popolnoma enake pravice kakor jih vživajo Turki; en milijon iztisov tega patenta je bilo po turškem cesarstvu razdeljenih. Da bi le beseda iz papirja tudi v djanje stopila! — Inženir Endlicher, ki se je podal v Jeruzalem, da bo tam hišo za avstrijske romarje zidal, bo za dunajsko obljubno cerkev, za ktero se bo 24. aprila položil podstavni kamen, iz Jeruzalema poslal ta kamen in — kakor se govori — ga bo izsekal iz tiste skale, na kateri je Peter klečal, ko je Kristus njemu govoril! „na ti skali bom jez svojo cerkev zidal“.

Ponudba.

Častiti ud naše gospodarske družbe gosp. Jož. Duler nam je razun tega, kar je ričkovega semena (Leindotter) sam v okolici svoji razdelil, ga poslal tudi 3 bokale v Ljubljano za poskušnjo. Ob enem, ko gospodarska družba zahvaljuje častitega gospoda za ta dar, naznanja kmetovavcem, da se v njeni pisarnici (v Salendrovih ulicah) to seme na drobno za male skušnje se vé da brez plačila dobiva.

Odbor c. k. gospodarske družbe v Ljubljani.

Zivinorejcom.

V gradu na Fužinah pod Ljubljano je čvetero dveletnih juncov in troje junic dobrega plemena na prodaj.

Oprana.

Bistrico tam jéz zavira,
In na jézi Mina spira
Peče, razne oblačila,
Da jih v praznik bo nosila.

V vodi zlo se ogleduje,
Pa prevzetno posmehuje:
„Ni je pač nobene v vasi
S takim licom, tak'mi lasi“.

Peče ravno je oprala,
V žehtar jih nazaj pobrala;
Zdaj počéne dolj na klade,
Pa si umiva lica mlade.

Ribice so prihajale,
Senco ust so kuševale;
To ji še le kaj dopade,
Še bolj se jim gledat' dade.

Ino nagne se čez klade,
Pa — v globoko vodo pade.
Berž ji 'z vode pomagajte!
Pól' še le se ji smeajte.

Jankomir.

Uganjka zastavice v 18. listu.

Računska zastavica se sicer dá mnogoverstno rešiti, al vse druge računske uganjke niso na pravem mestu, ker zviti zlatár, ki je 4 demante iz okvir-

ja ukradel, je pred dobro premislil, kako bo mogel vse štiri vogle okvira z demanti zopet ozaljšati, da se ne bo tatvina lahko zapazila.